

Tablo skandalı belgelendi

► Sayıştay, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nde yaşanan tablo skandalı üzerine başlattığı araştırmada, maddi değeri milyarlarla ölçülen, manevi değerine paha biçilemeyen 180 yapıtın kaybolduğunu belgeledi. Denetimde 111 tablo, resmi kayıtlardaki orijinal ölçülerinden farklı bulundu.

HÜLYA KARABAĞLI

ANKARA - Sayıştay, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nde yaşanan tablo skandalı üzerine başlattığı araştırmanın ilk aşamasında, 180 yapıtın '**kaybolduğunu**' belgeledi. Kayıp tablo incelemesindeki ilk resmi rapora göre, maddi değeri yüz milyarlarca lirayla ölçülen, manevi değerine paha biçilemeyen **Hoca Ali Rıza**'nın toplam 140 tablosu ile Milli Kütüphane Koleksiyonu'nda ünlü sanatçılara ait 40 yapıt bulunamadı. Güzel Sanat-

lar Genel Müdürü **Mehmet Özel**, kendi sorumluluğundaki müzelerden değerli tabloların kaybolduğunu içeren belgeleri reddetti. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü kurulmadan önce diğer kurumlara gönderilen yapıtların kayıp gibi görüldüğünü savunan Özel, "**Bürokratik hataları kabul ediyorum, ama kayıp olamaz**" dedi. Sayıştay'ca yapılan denetimde ünlü resamlara ait 111 tablo da resmi kayıtlardaki orijinal ölçülerinden

Kayıp tablo skandalı belgelendi

■ **Baştarafı 1. Sayfada**

farklı bulundu. Tabloların büyük bir bölümünde, isim, konu ve üslup değişikliği olduğu da raporlara yansıtıldı. Sayıştay'ın, gelecek günlerde DSP lideri **Bülent Ecevit**'in annesi **Nazlı Ecevit**'in "**İstanbul'da Lodos**" eserinin de bulunduğu ikinci kayıp listesini denetleyeceği bildirildi.

Cumhuriyet'in kamuoyuna "**Kayıp Tablo Skandalı**" başlıklarıyla duyurduğu haber dizisini ihbar kabul ederek yaklaşık 5 ay önce Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü ile bağlı birimlerde denetim başlatan Sayıştay, soruşturmasının ilk bölümünü tamamladı.

Denetim sonucunda yapıtlarına paha biçilmeyen sanatçıların 180 eserinin kayıp olduğu netleştirildi. Hoca Ali Rıza'nın, 129 adet çerçevesiz tablosuyla birlikte toplam 140 yapıtının izine rastlanmadı. Denetim öncesinde eserlerinde kayıp kuşkuları olan sanatçılardan **Ahmet Uzelli**'nin "**Kaşım-paşa Karaali Sokak-Üsküdar**" adlı yapıtı da bulunamadı. Yapıtlarının değeri 2.5 milyara ulaşan **Ahmet Ziya Akbulut**'un "**Dere Kenarı**" adlı tablosu da kayıp listesinde yerini aldı. Milli Kütüphane Koleksiyonu'ndan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne devredilen çeşitli sanatçıların 40 yapıtı da resmi tutanaklara "**kayıp**" olarak işlendi.

Denetimde, ünlü resamlara ait 111 tablo orijinal kayıtlardaki ölçülerile "**kıyaslanamayacak**" biçimde farklı bulundu.

Denetim sonrasında düzenlenen raporda, müzede bulunan eserlerin fotoğraflı ve tanımlamalı ayniyat defterlerinin bulunmaması ağır bir biçimde eleştirildi. Müze koleksiyonunda sanat tarihi değerleri çok yüksek olan yapıtların çeşitli kurumlara hiçbir belge düzenlenmeden verildiğine dikkat çekilen raporda, cumhuriyetin mirasının bu şekilde korunmasının olanaksız olduğu belirtilerek şöyle denildi:

"**Tabloların gezici sanat eseri niteliğinde kullanıma açık tutulması, hatta İbrahim Çallı'nın 2. Selim Türbesi gibi önemli bir yapıtının bile sirkülasyona katılması Türk resim sanatı tarihini koruyucu, kollayıcı ve tanıtıcı kimliğini zedelemekte ve resimlerin bu zorunlu hareketler içinde hurpalandıkları, tahrip oldukları ve nerede olduklarının takip edilmesinin çok güçleştiği hususlarında görüş birliğine varılmıştır.**"

■ **'Bürokratik hata var, kayıp yok'**

Öte yandan Güzel Sanatlar Genel Müdürü Mehmet Özel, konuya ilişkin yaptığı açıklamada bazı bürokratik hataları kabul edebileceğini, ama kayıpların imkânsız olduğunu söyledi. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü kurulmadan önce diğer kurumlara gönderilen yapıtların kayıp gibi görüldüğünü savunan Özel, "**Bürokratik hataları kabul ediyorum, ama kayıp olamaz**" dedi.

Özel, kayıp tablo savlarının, Sayıştay'ın

yaptığı denetimde resmi raporla belgeleneceği üzerine **Cumhuriyet**'e yaptığı açıklamada, göreve başladığı dönemden itibaren hiçbir yapıtın kayıp olmayacağını savundu. Kayıp olasılıklarını, kendisinin görevde bulunmadığı 1950-1960 ve 1970'li dönemler üstünde odaklaştıran Özel, "**Bunlar, bizim zamanımızda olmayan şeyler. Bizde Türko-cağı'na ait resimler var. Kayıp olduğu söylenen resimler genel müdürlüğümüzce devralınmamış resimler. Bu resimlerin çoğu fotoğraf niteliğinde gazetelerden mecmualardan kesilmiş. Bunların içinde bazı ressam-ların eserleri de gözüküyor. Sayıştay, bunlar üzerine denetim yapıyor**" dedi.

Özel, kayıp olduğu belgenen 180 eserden birçoğunun paha biçilemez önemde olmasına açıklık getirmeyi.

Sayıştay'ın denetim raporunda 13 tablonun "**makul biçimde açıklanamayacak ölçü farklılıkları**" saptamasını da yanlış ölçüm tuvalden, bazen çerçeveden bazen de çerçevenin içinden alınıyor. İlk kayıp tablo haberi yayımlandığında üç arkadaş görevlendir-dim. Üçü de aynı resimden farklı ölçü getir-di. Bu resimlerin herhangi bir şekilde değış-tirilmesi ya da olanların kaybolması anlamına gelmez" dedi. Ancak kaynaklar, tablo ölç-çüleri konusunda belirli standartlar bulun-duğuna ve Sayıştay denetiminin, konusun-

da yetkin sanat uzmanlarınca yapıldığına dikkat çektiler.

Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nin kuruluşundan sonra müzeye teslim edilen hiçbir resmin kayıp olmadığını belirten Özel, geçmiş dönemlerde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nin pek çok yapıtının birçok kuruma gönderildiğini ve bu resimlerin nerelerde olduğunu bilmenin de olanaksız olduğunu söyledi. Özel, "**Hoca Ali Rıza'nın bir resmi 1970 senesinde Eskişehir'den geldi bi-ze. Bunların pek çoğu zaman zaman ortaya çıkıyor. Fakat kurumların teker teker depolarına bakıp herhangi bir şey yapmak imkânsız**" dedi.

Özel, Sayıştay'ın denetiminde eserlerin bir ayniyat defterinin bulunmadığını eleştir-mesine, şu yanıtı verdi: "**Ankara'da Resim ve Heykel Müzesi ilk kez açıldığında uzman kişiler yoktu. Müze kurulduktan sonra özel ayniyat evrakları çıktı. Sayıştay'la temas et-tikten sonra sanat eserleriyle ilgili nasıl ayniyat tutulacağı öğrenildi. Sağlıklı tutuldu, ancak öncekilerin ayniyatı yapılırken bü-rokratik hatalar olmuş olabilir. Bu da bilme-mekten gelen bir şey. Devlettten herhangi bi-risine kötü niyetle bir yere resim verilmesi mümkün değildir. Bunların satılması da mümkün değildir. Ölçü yanlışlıkları ve bü-rokratik hataları kabul ediyorum.**"

Fikri Sağlar'a, Çiller'den soruşturma

HÜLYA KARABAĞLI

ANKARA - Başbakanlık, 24 Aralık seçimlerinden sonra 100 kişinin koruma ve bekçi kadrosunda işe başlatılmasını usulsüz bularak Kültür Bakanlığı hakkında soruşturma başlattı. Kültür Bakanı **Fikri Sağlar**'ın operasyonu sonucu görevden alınan çok sayıda bürokrat, yargıya başvurusu Özel Kalem Müdürü **Gülşün Perkins**, müsteşar yardımcılığı ile ödüllendirildi. 4 yıldır müsteşar yardımcısı olarak çalışan **Gülşen Karakadıoğlu**, görevinden alınarak "**uzman**" kadrosuna kaydırıldı. Yeni atamalar arasında, daha önce kurumdan emekli olan **Yaşar Doruk**'un, bakanlıkta "**genel müdür yardımcısı**" olarak yeniden görevlendirilmesinin de yer aldığına dikkat çekildi.

Başbakanlık, 24 Aralık seçimlerinden sonra Kültür Bakanlığı'nda bekçi ve koruma görevlisi olarak işe başlatılan 100 kişinin alınışında öne sürülen usulsüzlükleri soruşturuyor. Bakanlık yetkilileri, **Cumhuriyet**'e yaptıkları açıklamada, geçici görevde çalışanların kadrolu yapılması projesinin rafa kaldırılarak 100 kişinin usulsüz olarak işe alındığını öne sürdüler. Başbakanlık müfettişlerinin, soruşturmada, sınav için önce-den izin alınıp alınmadığı, sınavda bir usulsüzlük olup ol-

madığı ya da seçim sonrasında yapılmamasının bir siyasi tercihe dayanıp dayanmadığı konularını incelediğini kaydeden yetkililer, şunları söylediler: "**Sınav komisyonu, elle-rindeki ayrıcalık tanınacağı belirtilen isimlerden kurşun kalemle soruları yanıtlamalarını istemiş. Bir kısmının da askerlik sorunu olduğu ve devlet memuru olma şartlarında aranan yaş sınırını aştıkları belirlendi. 35 yaş üzeri-birçok kişinin sınavı kazandıkları anlaşıldı. Listelerin çoğunluğunun Sayın bakanın seçim bölgesi olan Mersin'den oluşturulduğu duyulmaları da fazla.**"

Kültür Bakanı **Fikri Sağlar**'ın bakanlık bünyesinde üst düzey bürokratlara yönelik atama ve görevden alma operasyonu sonucu, çok sayıda müze ve kültür müdürünün yargıya başvurdıkları öğrenildi. Sağlar, Özel Kalem Müdürü **Gülşün Perkins**'i müsteşar yardımcılığına getirirken 4 yıldır müsteşar yardımcısı olarak çalışan **Gülşen Karakadıoğlu**, görevinden alınarak uzman yapıldı.

Atamalarda en ilginç örneği, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Devlet Halk Dansları Genel Müzik Yönetmenliği görevinden emekli olan **Yaşar Doruk**'un yeniden görevlendirilmesi oldu. Kültür Bakanlığı, Başbakanlık'tan **Yaşar Doruk**'un aynı kadroya atanması için izin istedi. Başbakanlık Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü, 11 Aralık 1995'te Doruk'un aynı kadroya açıktan atanmasına onay verdiğini bildirdi.

■ **Görevlendirme farklı**

Güzel Sanatlar Genel Müdürü **Mehmet Özel**, Başbakanlık'ta onay yazısını anımsatarak Kültür Bakanı **Fikri Sağlar**'dan, **Yaşar Doruk**'un genel müdür yardımcısı olarak görevlendirilmesini istedi. Sağlar, Doruk'un Fonetik Sanatlar Daire Başkanlığı'nın işlerini "**genel müdür yardımcısı**" konumunda yürütmek üzere görevlendirilmesini uygun buldu.

Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nde, genel müdür yardımcılığına ancak üçlü kararname ile atama yapılabilir. Doruk'un genel müdür yardımcısı konumunda görevlendirilmesine karşı üçlü kararnameyle atanmış gibi imza yetkisi kullanıldığı kaydedildi.

ÜNLÜ İŞADAMI TATİLİNİ GEÇİRMEK İÇİN ANTALYA'YA GİTMIŞTI

Vehbi Koç, kalbine yenildi

ANTALYA (Cumhuriyet) - Türkiye'nin ilk iş adamlarından **Vehbi Koç**'un tatilini geçirdiği Antalya'da kalp ve solunum yetersizliği sonucu öldü. Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**, TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**, Başbakan **Tansu Çiller** ve ANAP lideri **Mesut Yılmaz** yayımladıkları mesajlarda, **Vehbi Koç** ailesine başsağlığı dileğinde bulundular. Bir hafta önce geldiği Antalya'da kendisine ait 5 yıldızlı **Talya Oteli**'nde ortanca kızı **Sevgi Gönül** ve damadı **Doğan Gönül** ile tatilini geçiren 95 yaşındaki **Vehbi Koç**, dün Antalya Narenciye Müdürlüğü'nün bahçelerini do-laştı. Burada bir süre dinlendikten sonra saat 17.00'de Migros'a çay iç-meye giden Koç, özel doktoru **Faruk Turnaoğlu**'na çok yorulduğunu, hemen otele dönmek istediğini söyledi.

Oteldeki 609 no'lu odasına giderken bir anda yere yığılan Koç'a, doktoru **Turnaoğlu** tarafından ilk müdahale yapıldı.

Vehbi Koç'un, tüm çabalarına kar-

şın saat 18.10'da öldüğünü belirten doktor **Turnaoğlu**, kendisine Antalya Devlet Hastanesi ile Akdeniz Sağlık Vakfı hastanelerinden gelen uzman doktorların da yardım ettiğini söyledi. Doktor **Turnaoğlu** dün akşam saat 21.15 sularında otel önünde gazetecilere yaptığı açıklamada, "**Babamızı kaybettik. Son güne kadar iyiydi. Çay içti, odasına girdi. Hemen bir dakika geçti geçmedi. Hemşirenin çağırıyla Vehbi Bey'i yerde bulduk. Kalp ve ani solunum durması sonucu Vehbi Bey'i kaybettik. Bir süre önce de ciddi kalp ve solunum rahatsızlığı geçirmişti. Ama Antalya tatilinde sağlığı iyiydi**" dedi.

İşadami **Vehbi Koç**'un ölümünün öğrenilmesi üzerine Antalya Valisi **Saim Çotur**, Emniyet Müdürü **Metin Altan**, Antalya Garnizon Komutanı **Tuğgeneral Yekta Numanoglu** ile olayı radyo ve televizyonlardan öğrenen işadamları ile yurtdışında bulunan oğlu **Rahmi Koç**'un da babasının ölüm haberini aldıktan sonra Türki-

ye'ye hareket ettiği bildirildi. Cessna tipi özel bir uçak akşam saatlerinde Koç'un cenazesini getirmek için İstanbul'dan Antalya'ya gitti. Saat 21.30'da Antalya'ya ulaşan uçak gerekli işlemleri tamamladıktan sonra cenaze İstanbul'a getirildi. Koç'un cenazesi yarın toprağa verilecek.

Koç'un cenazesi, özel uçakların kullandığı Atarık Havalimanı E Terminali'nde, kızları **Sevgi Gönül** ve **Suna Kırac** ile torunu **Mustafa Koç**'un da aralarında bulunduğu yakınları, bazı işadamları ve Koç Holding çalışanlarından oluşan kalabalık bir grup tarafından karşılandı. Koç'un cenazesi daha sonra Amerikan Hastanesi morguna kaldırıldı. Türkiye Sanayiciler Derneği (TÜSİAD) Başkanı **Halis Komili**, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı **Fuat Miras**, eski TOBB Başkanı ve DYP Muğla Milletvekili **Yahya Erez**, İstanbul Ticaret Odası Başkanı **Atalay Şahinoğlu** da **Vehbi Koç**'un ölümü dolayısıyla birer başsağlığı mesajı yayımladılar.

'Avrupa, Atina'nın canını acıtmalı'

■ **Baştarafı 1. Sayfada**

mında yapılacak mali yardım kararının oybirliği ile alındığını anımsatarak Yunanistan'ın bu durumu sürekli istismar ettiğini bildirdi. Özüler, Yunanistan'ın bu tür vetoları Türkiye-AB Ortaklık Konseyi toplantılarında kullandığını belirterek "**Yunanistan, bunu Damokles'in kılıcı gibi diğer üye ülkelerin başının üstünde tutuyor**" diye konuştu. Yunanistan'ın AB'ye tam üye olarak alınması öncesinde imzalanan belgelerde, Atina'nın Ankara ile ilişkilerinin birliğe yansıtılmamasına yönelik maddeler olduğunu kaydeden Özüler, şu görüşleri dile getirdi:

"**Yunanistan'ın Türki-**

ye'ye karşı tutumu yeni değil. AB, iki ülke arasındaki gerginliği biliyor. İmzalanan anlaşmayı da biliyorlar. Buna karşın AB Komisyonu yetkilerini de aşarak 'Yunanistan ile dayanışma içindeyim' açıklamasını yapıyor. Böylece kimin tarafında olduğunu belirtiyorlar. Mali işbirliği ise Türkiye ile AB arasında yapılan gümrük birliği içindeki bir pakettir. Mali işbirliğinin veto edilmesi Türkiye'nin gümrük birliği içindeki yükümlülüklerini yerine getirmesinde zorluklara doğurur. Diğer üye ülkeler, bunu biliyorlar. Bunun bir tek çözümü var: AB de Yunanistan'ın canını acıta-cak."

Özüler, AB'nin Yunanistan ile ilgili ilişkilerde

Kıbrıs'ı bir pazarlık unsuru olarak gösterdiğini anımsatarak "**Bu işi Kıbrıs'a bağlamak yetmez. Yunanistan ekonomik bir sıkıntı içinde. 14'ler ortak bir baskı kurmalıdır. Aslında 21 şubat-ta yapılan daimi temsilciler toplantısında bir kavga kop-tu. AB, baskı yapmaya başladı. 14'ler bunu kabul ettir-meye çalışmalı. Topluluk, Atina'ya yapılacak mali yardımın bloke edilmesini kararlaştırmalıdır**" dedi.

26-27 şubat tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilecek AB Bakanlar Konseyi toplantısında, gümrük birliği kapsamında Türkiye'ye yapılacak mali yardımın verilmesi oylanacak. AB, anayasanın 235. maddesine göre birliğin yapacağı mali

yardımlar, oybirliği ile kararlaştırılacak.

Yunan hükümet yetkilileri, söz konusu oylamada Türkiye'ye yapılacak mali yardımı veto edeceklerini açıklamışlardı.

İki ülke arasında çıkan Kardak bunalmında prestij kaybeden Atina'nın, AB içindeki veto hakkını kullanarak Türkiye'den intikam almaya çalıştığı yorumları yapıldı.

6 Mart 1995'te gerçekleştirilen Ortaklık Konseyi toplantısında, Türkiye'ye yapılacak mali yardımın 375 milyon ECU'luk kısmının hibe, yaklaşık 750 milyon ECU'luk kısmının da Avrupa Yatırım Bankası tarafından proje karşılığı verilmesi öngörülmüştü.

NEMİZ

ANMAZ'ın

siyirmeyen

efi

ORTA

İNÇ

Ş

ve Personeline ve

iplarına

ından sonra

elgraf ile ve

enazeye katılarak

akrabalarımıza

SUNARIZ

İLELERİ

Mavi Nota

— "Açık Radyo." 94.9

Her Pazartesi 22.00 - 23.00
CENGİZ İŞILAY
Fusion, dünya müzikleri